

VARNING FÖR STARK BILD *på nästa uppslag!*

■ ■ På nästa uppslag publicerar vi en bild av den afghanska flickan Aisha, 4.

■ ■ Vi vill varna för att det är en stark bild. Samtidigt är det en viktig bild, då den visar en sida av kriget mot terrorismen som USA inte vill att världen ska få se.

■ ■ Det var den 7 september förra året som den amerikanska drönaren slog till mot bilen som flickan och hennes familj åkte i. Alla dog – alla utom Aisha.

■ ■ Efter att ha vårdats på sjukhus i Kabul var hon plötsligt en dag försvunnen. Inte ens Aishas familj fick veta vad som hänt.

■ ■ Expressens Terese Cristiansson bestämde sig för att söka svaret på frågan: Vart tog flickan utan ansikte vägen?

EXPRESSEN
VÄRLDEN

Terese Cristiansson

terese.cristiansson@expressen.se

FLICKAN UTAN ANSIKTE - VÄND!

Berättelsen om FLICKAN UTAN ANSIKTE

AFGHANISTAN/USA. Aisha, 4, var van att se de amerikanska fåglarna sväva över byn.

Hon visste att de var farliga, det hade mamma och pappa pratat om.

Den 7 september 2013 blev hon ett av fåglarnas offer.

Meya Jan är hemma på gården i byn Gamber i östra Afghanistan när han får ett telefonsamtal från grannbyn.

– Har ni hört att en bil har attackerats på väg till Gamber? frågar grannen.

Meya Jan känner hur det knyter sig i magen. Kan hans syster Taher och hennes man Abdul Rashid ha hunnit i väg med sina barn Aisha, 4, och Jundullah, 1?

De har varit i Kabul eftersom Taher haft problem med en graviditet och ska vara på väg hem. Han hoppas att de har tagit en paus i Asadabad, huvudstaden i provinsen Kunar som gränsar till Pakistan.

Det är den 7 september, men det är fortfarande varmt och rimligen borde de ha stannat till hos några släktingar för att vila. De svarar inte i mobilen så i stället ringer han till sin släkting Hasrat Gul som befinner sig i Asadabad.

– Vet du vem som kört upp hit i dag?

– Ja, Abdul Rashid körde tidigare i dag med Taher, barnen och flera andra från familjen som också skulle dit, svarar han.

■ ■ ■

Det är i början av oktober 2013 och reportaget vi kommit för att göra i Jalalabad i östra Afghanistan har

spruckit. Men eftersom det just då pratas om att barn skadats när de tvingats plantera talibanernas vägbomber bestämmer vi oss för att i stället åka till stadens sjukhus.

Läkaren Humayoon Zaheer säger att han inte haft några sådana fall. I stället börjar han berätta om andra personer som de vårdat. Lemlästade poliser, skjutna barn som skadats för att de hamnat mitt i en strid och kvinnor som dött i barnsäng. Han visar runt på sjukhuset och berättar om allt de saknar för att kunna ge den bästa vården.

Inne på hans enkla kontor säger han plötsligt:

– Vi hade ett annat fall här. Hon kom för ett par veckor sedan i september.

En liten flicka som förlorat sitt ansikte i ett drönaröverfall. Det var ett mycket speciellt fall. Jag glömmer det aldrig.

■ ■ ■

Meya Jan och de andra från byn skyndar sig ut på vägen och fram till platsen där attacken skett. Folk från grannbyn har redan strömmat till. Det är sent på

eftermiddagen, men septembersolen steker fortfarande de sammetsgröna bergen.

Meya Jan ser omedelbart att det är Abdul Rashids röda bil som träffats. Bombarna har skapat stora hål i marken och det är inte mycket kvar av bilen. Runt bilen ligger kroppsdelar.

En man från grannbyn berättar att de sett en drönare cirkulera över området. Provinsen Kunar har länge varit ett starkt fäste för såväl talibaner, Hezb-e-Islami som al-Qaida, och det har varit många blodiga strider i området.

Numera är de flesta amerikanska baser tomma och få soldater syns till. De har bytts ut mot drönare, förarlösa plan. Byborna kallar dem amerikanska fåglar.

Grannen som sett anfallet säger att det först släpptes två bomber och när de skadade försökte fly från bilen släpptes ytterligare tre. Ingen överlevde, säger han.

Runt om sig på marken känner Meya Jan igen sina familjemedlemmar, flera kvinnor och barn. Det är blod överallt och flera av dem är fullständigt lemlästade. Han fylls av ilska.

När de amerikanska trupperna kom 2001 trodde många afghaner att USA skulle komma med hjälp. Landet var splittrat efter den ryska ockupationen

som följdes av ett blodigt inbördeskrig och den brutala talibanregimen. De hade hoppats att landet skulle byggas starkare. Men det blev tvärtom i Kunar.

Varje gång de försökte köra någonstans blev de stoppade av amerikanska soldater. Flera i familjen hade arresterats men senare släppts. På grund av soldaterna lade talibanerna ut förrädiska vägbomber längs vägarna.

Barnen hade förvisso aldrig haft en skola men brukade åtminstone sitta under ett stort träd för att lära sig läsa och skriva. Sedan drönarflygen börjat cirkulera vågade de inte ens sitta där längre. Ytterligare en generation utan utbildning. Alla satt i kläm mellan de stridande parterna.

Meya Jan och de andra börjar lyfta upp kroppsdelarna och de sargade kropparna i en bil. De kör hem dem till gårdsplanen och radar upp dem för att svepa och begrava dem.

15 döda personer, varav 3 kvinnor och 4 barn:

Abdul Rashid, 26, Taher, 24, Aisha, 4, Jundullah, 18 månader, Abdul Rahman, 28, Khatima, 45, Nadia, 26, Soheil, 3, Osman, 19, Abdul Wahid, 25, Amir, 4, Asadullah, 28, Hayatollah 28, Abdul Wahid, 36, och Mohammad Ullah, 16.

Utraderade. Borta. Döda.

Plötsligt hör de en röst.

”Vatten, vatten...”

Artikeln fortsätter på nästa uppslag

OFFER FÖR DRÖNARE. Aisha, 4, förlorade sitt ansikte i en drönarattack den 7 september 2013. 14 av hennes familjemedlemmar dog i attacken, bland annat hennes mamma och lillebror.

Foto: PRIVAT

AISHA HADE INTE EN CHANS - VÄND!

AISHA, 4, HADE

FÖRARLÖSA PLAN. USA har använt förarlösa spaningsplan sedan kriget mot terrorismen började. Sedan 2004 används de också som bombplan, styrda från en bas i USA. Få moderna vapen har orsakat så stor debatt som drönare. Foto: REUTERS

Drönarens offer: 14 döda personer

Fortsättning från föregående uppslag

■■■

Doktor Homayoon sträcker fram den tvåsidiga journalen om flickan utan ansikte. Det står att hon kom till sjukhuset den 8 september, ungefär en månad före vårt besök. Doktor Homayoon tror att hon var åtta år men i journalen står det fyra. Hon har förlorat ögon och näsa, står det.

Enligt journalen kommer hon från byn Gamber i Kunar. Jag minns drönarattacken i Gamber från andra medier och att president Karzai kritiserat USA för att civila dödats. Det fanns alltså en överlevande?

Jag bestämmer mig för att försöka ta reda på vad som hänt.

Civila som dödas i flyganfall men framför allt i drönarattacker är den känsligaste försvarsfrågan som USA och president Barack Obama – även kallad drönarpresidenten – har. Under hela hans presidentperiod har Obamas militära strategi varit att minska antalet marktrupper och ersätta dem med förarlösa flygattacker styrda från en bas i USA. Framförallt handlar det om attacker i Pakistan, Jemen och Afghanistan.

På hemmaplan vinner taktiken poäng.

Antalet stupade amerikanska soldater är noll, de materiella kostnaderna är mindre och förespråkarna menar att drönare är det effektivaste sättet att eliminera terrorism. Drönarattacker har också dödat högt uppsatta militanta jihadister i ovan nämnda länder. I Afghanistan är det en taktik som trängt bort stora grupper av talibaner i vissa områden.

Men strategin har också fått stark kritik eftersom de förarlösa attackerna missar målet, skapar kontraproduktiv oro bland befolkningen och för att de som styr anfallen är känslomässigt bortkopplade från måltavlan. En före detta drönarsoldat, en av dem som tryckt på bombknappen, skrev i brittiska tidningen The Guardian att bilderna de använder inte ens tydligt visar om människorna på marken håller i ett gevär eller i en spade.

Kritiken har följaktligen varit att antalet civila som drabbas är alldeles för högt.

I en omskriven rapport som släpptes 2012 av Stanford och New York University dokumenterades 884 civila offer, varav 176 barn, från 340 attacker sedan 2004 bara i Pakistan. Såväl FN som Amnesty har krävt obero-

ende utredningar av drönarincidenter.

Den militära termen för civila som drabbas är sidoskador, det vill säga skador som man får räkna med i krig.

Den fyraåriga flickan som läkarna i Jalalabad talar om är alltså en sidoskada, om deras berättelse stämmer.

■■■

Alla i familjen hör den svaga vädjan om vatten. Den kommer från Aisha, Meys Jans systers fyraåriga dotter. Hennes ena hand är borta, benet blöder och av ögonen och näsan finns nästan inget kvar.

Någon skriker:

– Aisha lever, hon måste till läkare.

Meya Jans äldre släkting lyfter upp Aisha i bilen. Det börjar mörkna, klockan är redan sju på kvällen och de måste köra långt för att nå hjälp. Ska flickan överleva måste hon få hjälp snarast. De ger sig ut på de dåliga vägarna.

Först klockan halv elva på kvällen kommer de fram till sjukhuset i Asadabad. När läkarna får syn på Aisha skakar de på huvudet. De kan inget göra, hon är för illa där, säger de. Men de ordnar en ambulans som kör henne till sjukhuset i Jalalabad under natten.

Även där konstaterar läkarna direkt att hon är ett för svårt fall för dem och att hon måste vidare till ett bättre

sjukhus. Men de gör vad de kan och lappar ihop hennes ansikte efter bästa förmåga. Läkaren som opererar henne tänker förtvivlat på hennes möjligheter. Han vet att de inte kan göra något för henne där. Morbrodern som ständigt sitter vid hennes sida tittar hoppfullt på honom men läkarna försöker förklara att flickan måste till Pakistan för vård.

Morbrodern säger att han inte vet hur de ska kunna betala sjukhuskostnader, efter att de precis har förlorat 14 familjemedlemmar. På morgonen ringer

SVÅRT SKADAD. Morbrodern och farbrodern visar bilden på Aisha.

Foto: PRIVAT

INTE EN CHANS

TOTALFÖRSTÖRD I ATTACKEN. Bilen som Aishas pappa Abdul Rashid körde blev skrot. Före attacken jobbade han som taxichaufför och brukade köra folk till provinshuvudstaden Asadabad. Foto: PRIVAT

– hela Aishas familj utplånades

sjukhuset till Unama, FN:s insats i Afghanistan, för råd.

Unama förstår allvaret och säger att de ska försöka få henne flyttad till Kabul där vården är bättre. Efter fyra dagar kommer Aisha till Kabul med ambulanshelikopter.

■ ■ ■

Läkarna i Jalalabad berättar för mig att flickan utan ansikte har blivit flyttad till Kabul. De tror att hon är på det franska barnsjukhuset. Vi bestämmer oss för att åka tillbaka till huvudstaden för att träffa henne där. Under den tre timmar långa resan dit börjar vi via telefon att leta efter hennes familj – dels för att få veta mer om attacken men också för att få deras tillstånd att besöka henne på det franska sjukhuset.

Men när vi kommer fram till sjukhuset visar det sig att hon inte är där. Deras medieansvarige Abdul Samad Ibrahimy säger att de har haft ett liknande fall men att flickan är åtta år. Han lovar att kontrollera eftersom det lätt blir missförstånd med ålder i Afghanistan. Kanske var det samma flicka?

Sent samma kväll, ringer han upp.

– Nej, flickan vi hade kom inte från Kunar. Vi har aldrig vårdat flickan du talar om.

Jag börjar ringa runt till de sjukhus som Unama brukar föra civila patienter till – Emergency, ICRC och Indira Gandhi barnsjukhus – och frågar om de har vårdat en liten flicka som skadats i en drönarincident den 7 september. Ingen av dem har hört talas om flickan.

Efter ytterligare flera samtal med Unama och läkarna i Jalalabad visar det sig att det är Isaf, den internationella militära insatsen, som tagit över fallet. Hon är alltså på det franska militärsjukhuset vid flygplatsen i Kabul. Jag tar kontakt med Isaf för att få veta om hon är kvar och ber om att få träffa henne.

■ ■ ■

Knappt en vecka efter drönarattacken får Meja Jan ett samtal från sin farbror. Han vill att han ska komma till Kabul och vara med Aisha på militärsjukhuset vid flygplatsen.

Meja Jan tvekar inte en sekund utan

ATTACKEN. Aisha var på hem till Gamber efter en resa till Kabul när den amerikanska drönaren slog till.

lämnar gården och familjen och åker den långa vägen för att ta hand om sin systerdotter. Hon är det enda de har kvar av Abdul Rashids familj. Meja Jan vill göra allt han kan för henne.

Kommande tre dagar sitter han vid hennes säng. Han tror att Aisha känner hans närvaro. Han känner sorg när han ser flickan, hon som brukade le så stort, ligga i sängen utan ansikte.

Plötsligt blir det uppståndelse på militärsjukhuset. Afghanistans president Hamid Karzai är på väg för att besöka de skadade.

När Karzai kommer fram till Aishas säng blir han bestört.

Presidenten har senare sagt i en intervju i Washington Post att det var när han såg den fyraåriga flickan som han kände starkast hat mot USA. Karzai kräver omedelbart att Aisha tillsammans med en släkting ska flygas utomlands, exem-

pelvis till Frankrike eller USA för vård. Det diskuteras olika alternativ, bland annat ett tyskt barnsjukhus har sagt att de vill ta hand om henne. Meja Jan känner tacksamhet – kanske kommer Aisha att få hjälp och överleva, tänker han.

Plötsligt kommer några läkare och sjuksköterskor och ska föra bort henne. Meja Jan

får inte följa med, säger de. Han kräver att han eller någon släkting ska få följa med Aisha eftersom hon inte pratar engelska och bara är ett litet barn. Men de säger nej, de ska ta henne till den stora militära basen Bagram och därefter ska hon flygas utomlands. Troligen till USA.

Meja Jan vet inte vad han ska tro. Ska amerikansk militär, de som dödade hennes familj och förstörde Aishas ansikte, ta henne?

Vem ska nu hålla hennes hand?

■ ■ ■

Slutligen får vi kontakt med Meja Jan och Hasrat Gul, flickan utan ansiktets morbror och farbror, via telefon. De är i sin hemby Gamber. Det är för farligt för en västerlänning att åka till deras område just nu, men de är beredda att resa till Kabul för att möta mig.

Artikeln fortsätter på nästa uppslag

HÄLSNINGEN

EXPRESSEN TV

SE HÄLSNINGEN PÅ EXPRESSEN TV. Aishas kvarvarande familj spelade in en hälsning till Aisha. De bad Terese Cristiansson ta med sig filmen till USA, där de hoppades att hon skulle få träffa Aisha. Under fem månader visste de inte var Aisha befann sig.

Foto: TERESE CRISTIANSSON

De ber mig att hitta Aisha – jag får

Fortsättning från föregående uppslag

Det har nu gått fem veckor sedan drönarattacken och de vill gärna prata om flickan, Aisha.

När de kommer fram till Kabul berättar de att Meya Jan har ansvar för Aisha och har utsetts som vårdnadshavare. Men inledningsvis är det framför allt farbrodern Hasrat Gul som berättar. Han kan lite engelska och har ibland jobbat på den amerikanska basen i Asadabad.

Han berättar samlat om hela händelsen, läser upp namnen på de döda och visar bilder på liken och den sönderbombade bilen.

– Hur kunde de? De är inte talibaner och det var ju flera kvinnor och barn i bilen?

Båda två är trasiga av sorg på grund av förlusten av sina familjer, men även förtvivlade på grund av Aishas situation. På flera veckor har de inte hört något om henne. Efter president Karzais besök har fallet uppmärksammats i afghanska medier och några internationella, bland andra Sydsvenskan, men familjen står fortfarande utan informa-

tion. De har försökt tala med läkare och militären, men ingen berättar något.

– Vi tror att hon är i USA, det sade de, men vi har ingen kontakt och vi vet inte om hon är kvar på Bagram eller utflugit, säger Hasrat Gul.

– Vi tänker på henne hela tiden och undrar vem hon är med och om hon är rädd? säger Meya Jan.

De säger att de tror att den amerikanska militären försöker gömma henne eftersom det är så känsligt med drönarattacker.

– Kan du hitta henne? undrar de. De skriver på en fullmakt om att jag är deras företrädare samt att jag får träffa Aisha och följa hennes fall under obestämd tid. De spelar också in ett rörande videosamtal till Aisha där de berättar att de saknar henne och att alla väntar på henne där hemma.

– Hon kan inte se, men hon känner igen våra röster. Kan du spela in en film med henne och ta med till oss? säger Meya Jan med gråt i halsen.

■■■

Samma oktobereftermiddag skickar jag ett mejl till Isaf – som hittills inte

velat berätta något om vare sig incidenten eller Aisha – och ber om information om Aisha. Fullmakten är bifogad.

Innan de svarar får jag veta av en källa på det franska militärsjukhuset att Aisha har flugits till Washington. Jag bokar omedelbart en biljett Kabul–Washington. Medan jag sitter i gaten och väntar på flygplanet från Kabul, ringer källan.

– Det är rörigt, vi vet inte var hon är. När hon lämnade oss sa de att hon skulle flygas till USA, men nu får vi inget veta längre. Det finns uppgifter som visar att hon är kvar på Bagram eller att hon har tagits till Tyskland eller Pakistan. Vi vet inte ens om hon lever. Hon kan ha dött i sviterna, säger källan.

Jag lyckas ta mig ut från gaten, åker tillbaka in till Kabul och tar åter kontakt med Isaf och kräver att de berättar var hon är och om hon lever. Jag skriver igen att jag har fullmakt och att de annars måste förklara hur de juridiskt har rätt att undanhålla informationen om var Aisha är. Under tiden fortsätter jag åka runt till de olika sjukhusen, ringer till barnsjukhus i Pakistan, mejlar de sjukhus som

kan vara aktuella i Tyskland och pratar med alla involverade läkare.

Ingen vet var Aisha har blivit av.

Långt senare kommer ett mejl från Isaf:s högkvarter. De berättar att Aisha är i USA och att jag ska ta kontakt med en organisation som heter Solace som nu har ansvaret för Aisha.

Meya Jan och Hasrat Gul blir överlyckliga över att få veta så mycket. De ber mig flera gånger att hälsa till Aisha när jag träffar henne.

– Säg att vi saknar henne och att alla väntar på henne, säger de igen via min tolk.

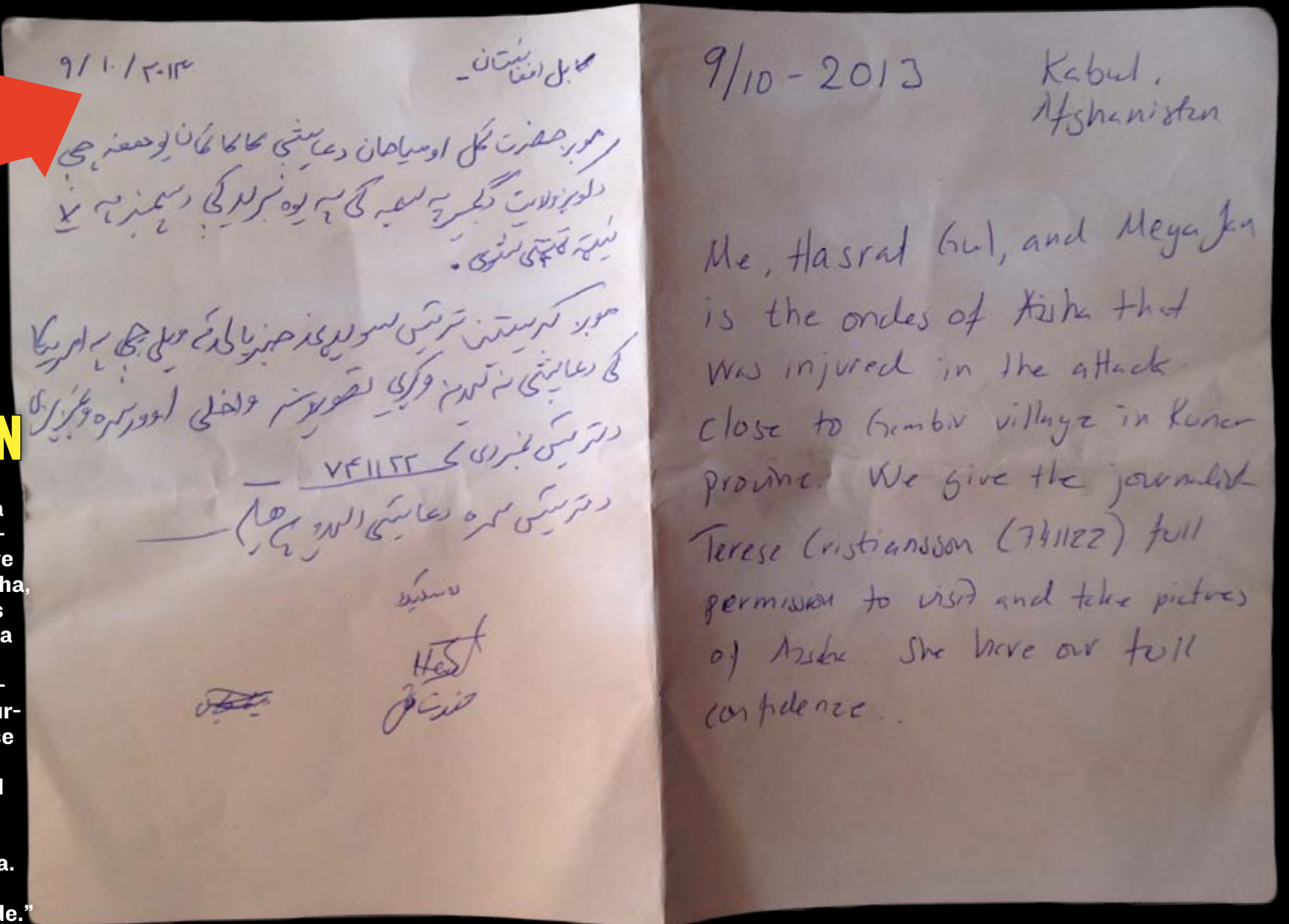

VÄCKER KÄNSLOR. Afghanistans president Karzai talar om Aisha i en intervju med Washington Post.

FRÅN SLÄKTTEN

FULL-MAKTEN

"Jag, Hassan Gul, och Meya Jan är morbror respektive farbror till Aisha, som skadades i attacken nära byn Gaumbr i Kunarprovin- sen. Vi ger journalisten Terese Cristiansson (741122) full tillåtelse att besöka och ta bilder av Aisha. Hon har vårt fulla förtroende."

fullmakt att vara deras företrädare

Det är fortfarande inte klart på vilket sjukhus eller i vilken stad Aisha befinner sig, men det är lätt att hitta kontakterna till Solace. Det visar sig vara en hjälporganisation som hjälper afghanska barn med krigsskador att få internationell vård.

Solaces strategi är att bekosta vård utomlands och sedan placera barnen i stödfamiljer tills de åter kan flygas tillbaka till hemlandet. Mitt i all tragedi verkar det finnas lite hopp. Få barn som blivit blinda, lemlästade och brända på grund av kriget har någonsin fått möjligheten att få hjälp utomlands. Aisha kan i all misär ändå ha haft tur. Jag ringer till Solace och berättar att jag vill följa Aisha för ett reportage och en dokumentär.

Den första kontakten med Solace i november är positiv, de tycker om tanken att följa Aishas rehabilitering och vi bestämmer tid för en Skypekonferens. De berättar då att hon gör framsteg, men att hon kommer behöva vård i USA i flera år. De säger att hon är på militärsjukhuset Walter Reed i Washington. Jag säger att jag planerar att åka dit omedelbart. De svarar att fallet har mycket säkerhetsaspekter omkring sig, "vilket du säkert förstår", och att de inte vet om det går att ordna. De måste tala med Walter Reed-sjukhuset först.

Jag upprepar att jag har familjens fullmakt och att det borde räcka.

Det blir tyst på linan.

– Vi har fått informationen om att hon inte hade någon familj, säger Patsy Wilson som är en av grundarna på Solace.

Det var konstigt. Aisha har en hel familj som väntar oroligt, förklarar jag och lovar kolla om jag kan dela deras telefonnummer.

Redan på kvällen svarar Hasrat Gul och Meya Jan att det vill de gärna. Jag skickar numren till Solace.

Det blir tyst igen. Familjen i Afghanistan hör inget och pressavdelningen på Walter Reed svarar inte på mejl. Slutligen får jag ett kort mejl av Solace som säger att de inte är intresserade av att medverka i min dokumentär.

Men familjen då? Ska inte de få veta var hon är och hur hon mår?

Solace hänvisar till pressavdelningen på Walter Reed som svarar att familjen kan fråga lokala representanter på basen i Kunar om Aishas tillstånd. Familjen frågar återigen runt på basen, sjukhusen och hos guvernören, men de får fortfarande inget veta.

Veckorna går. Familjen börjar förtvivlat tro att den amerikanska militären tagit

BEGRAVDA. 14 personer begravdes efter drönarattacken. Bland de avlidna fanns tre kvinnor och tre barn. Foto: PRIVAT

Aisha. De börjar till och med tvivla på att hon lever.

– De vill nog inte att hon ska bli ett ansikte som visar vad drönare ställer till med, säger de.

Först i december sker en öppning. Familjen har skickat alla ID-handlingar till mig och guvernören i Kunar har skrivit ett intyg om att de är Aishas vårdnadshavare. I januari skickar jag alla papper till Solace samt till Walter Reed. De tar emot papperen och inser fakta: Aisha har en familj i Afghanistan. Sedan blir det tyst igen.

I slutet av januari har familjen fortfarande inte fått höra något från Solace. Fem månader har gått sedan drönar-attacken utan att familjen underrättas om hennes tillstånd. Det börjar likna en Kafkabesättning. Jag tar ny kontakt med

Solace och undrar vad som sker och ber dem lägga fram juridiska dokument som visar att de har rätt att undanhålla henne för familjen.

"Vi har precis fått veta att den information vi sänt inte kommit fram. Vi jobbar nu med att försöka ordna en telefontid med hennes morbror", svarar Solaces pressansvarige Regan Brown via mejl.

I februari får de en kontakt.

I början av mars landar jag i Washington. Det är snöstorm och alla myndigheter har stängt. Dagarna innan har jag meddelat Solace att jag är på väg. Jag hör också av mig till familjen som berättar att de äntligen har fått kontakt med organisationen men att de är glada att jag är på väg.

Återigen ber de mig hälsa Aisha att de längtar efter henne.

Jag ringer upp Patsy Wilson på Solace och undrar när vi kan träffas. Hon svarar att hon inte är intresserad. Hon säger att Aisha är flyttad till en familj, men att hon inte får ta emot besök. Jag säger att vi inte behöver träffa Aisha just nu men att vi kan ses och prata om Solace, Aisha och se hur vi kan lägga

Artikeln fortsätter på nästa uppslag

USA:s HOT MOT

MILITÄRSJUKHUS. Walter Reed är ett av USA:s största militärsjukhus. Hit fördes Aisha, 4, utan

Aisha kan bli utan vård om familjen

Fortsättning från föregående uppslag

upp besöken och framför allt informationen till familjen i Kunar.

Patsy Wilson lägger på luren i mitt öra.

I väntan på en ny kontakt åker jag förbi militärsjukhuset Walter Reed där Aisha vårdats tidigare. Det är enormt. Veteraner kommer och går genom grindarna och den amerikanska flaggan är hissad högt. Där inne har en ensam afghansk flicka utan ansikte, en så kallad sidoskada i en drönarattack, alltså legat.

Senare samma kväll kommer ett mejl från Solace. De skriver att de varit i kontakt med familjen i Afghanistan och att de dragit tillbaka fullmakten.

När jag ringer familjen berättar Hasrat Gul att de under eftermiddagen blivit uppringda av Solace. De har krävt att familjen ska bryta kontakten med mig. De har gått med på det eftersom de är rädda att Aisha annars kommer att skickas hem utan vård.

– Vi vågade inget annat, säger Hasrat Gul.

Organisationen Solace beskrivs berömd i diverse artiklar där skadade barn visas upp och intervjuas. Det står också att de i första hand får sina fall via

den amerikanska militären. De är tydliga på sin hemsida att de vill att barnen ska bli en bro mellan Afghanistan och USA när de återvänder.

Solace vill inte ställa upp på intervju men svarar slutligen på frågor via e-post.

Hur många barn har Solace hjälpt?

”Solace har sedan 2007 hjälpt 234 barn genom vårt medicinska reseprogram för barn som skadats i krig.”

Hur många är från Afghanistan?

”Hundra procent av barnen är från Afghanistan eftersom organisationen har fokuserat på att hjälpa barn som drabbats i krig. Organisationen startade 1997 för barn som drabbats av Tjernobylnkatastrofen.”

Vem finansierar Solace?

”Solace är en så kallad US 50 (c) 3-organisation som är finansierad av donationer från individer, stiftelser och organisationer från hela världen. Familjerna betalar inte för att barnen ska kunna delta.”

Kommer barnen vanligtvis med en släkting?

”Nej, barnen reser tillsammans med anställda eller fredsambassadörer. De är kvalificerade afghanska volontärer som eskorte-

rar barnen under resan. De är också tolkar under deras uppehåll i USA.”

Hur många av barnen har skadats i amerikanska attacker?

”Vi kan inte svara på det, vi utreder inte hur de skadats.”

Varför valde ni Aisha?

”Hennes tillstånd gjorde henne kvalificerad för vårt reseprogram.”

Varför behandlades hon på Walter Reed och inte ett vanligt barnsjukhus?

”Vi är inte representanter för Walter Reed och kan inte svara på frågan.”

Jag frågar varför de inte tog kontakt

med familjen förrän jag hade gett dem nummer, ID-handlingar och guvernörens bevis?

”Solace gjorde vad vi kunde för att kommunicera med hennes familj. Vi visste inte att familjen inte fick informationen. När vi till slut fick kontakt bad vi om ursäkt.”

Kommer hon att skickas hem utan vård om någon journalist följer hennes fall?

”Nej.”

Andra frågor gällande Aisha vill de inte svara på. Inte heller på om militären har bett dem att undanhålla Aisha för medier. Solace hänvisar ständigt till Aishas hälsotillstånd och integritet.

■■■

I mars åker jag tillbaka till Afghanistan. Återigen kommer Meysa Jan och Hasrat Gul till Kabul för att träffa mig. De säger att de är besvikna över att jag aldrig fick träffa Aisha.

– Det är tack vare dig som vi har kontakt med Aisha i dag. Annars hade hon varit helt borta, vi hade inte vetat hur vi skulle leta upp henne, säger de.

De förstår inte varför det tog så lång tid, men säger att det kanske

DRÖNARPRESIDENTEN. Barack Obama har satsat hårt på drönare under sin tid som USA:s president. Foto: AP

AISHAS SLÄKT

TRE RÖSTER OM FALLET AISHA

AMNESTY SVERIGE

■ Amnesty har flera gånger gjort kritiska uttalanden om USA:s drönanfall i Pakistan, Afghanistan och Jemen.

Elisabeth Löfgren, pressansvarig på Amnesty Sverige menar att fallet Aisha och hennes familj är ett typiskt brott mot folkrätten.

Elisabeth Löfgren.

– Inom folkrätten talas det om godtyckligt dödande och detta verkar vara ett sådant fall.

– Ett stort problem är att allt är så hemligt, det finns ingen transparens och det vill vi ha ändring på, fortsätter hon.

Att Aisha dessutom hölls borta från sin överlevande familj och fick åka ensam till USA är Elisabeth Löfgren kritisk till.

– Det är ju grymt. Att vara nära personer hon känner är förstås viktigt för hennes rehabilitering, säger hon.

Ett stort problem är att allt är så hemligt

PROFESSOR I FOLKRÄTT

■ I ett pågående krig där båda parter har erkänt sig vara i väpnad konflikt med varandra gäller krigets lagar, det vill säga man får döda varandra utan att folkrätten infaller.

Enligt Said Mahmoudi, professor i folkrätt vid Stockholms universitet, är det alltså inte ett brott mot folkrätten att utföra drönanfall i Afghanistan eftersom taliberna är stridande part.

Said Mahmoudi.

Däremot finns det regler som säger att attacken måste vara proportionerlig och bejaka om det finns civila i närheten av måltavla.

– Men folkrättsligt är det mycket svårt att säga att brott begåtts om det var talibaner som attackerades men civila drabbades.

Att Aishas fall skulle kunna tas till en krigsdomstol ser han inte som troligt.

Svårt att säga att brott begåtts

HUMAN RIGHTS WATCH

■ I februari släppte organisationen rapporten *A Wedding that became a funeral* som framför allt tar upp ett fall i Jemen där 12 personer dödades och 15 skadades i ett bröllopsfölje.

– Vi kräver att vi får veta hur USA väljer måltavla och tar beslut att attackera, säger Patricia Gossman, Human Rights Watch, som har ansvar för Afghanistan.

Patricia Gossman.

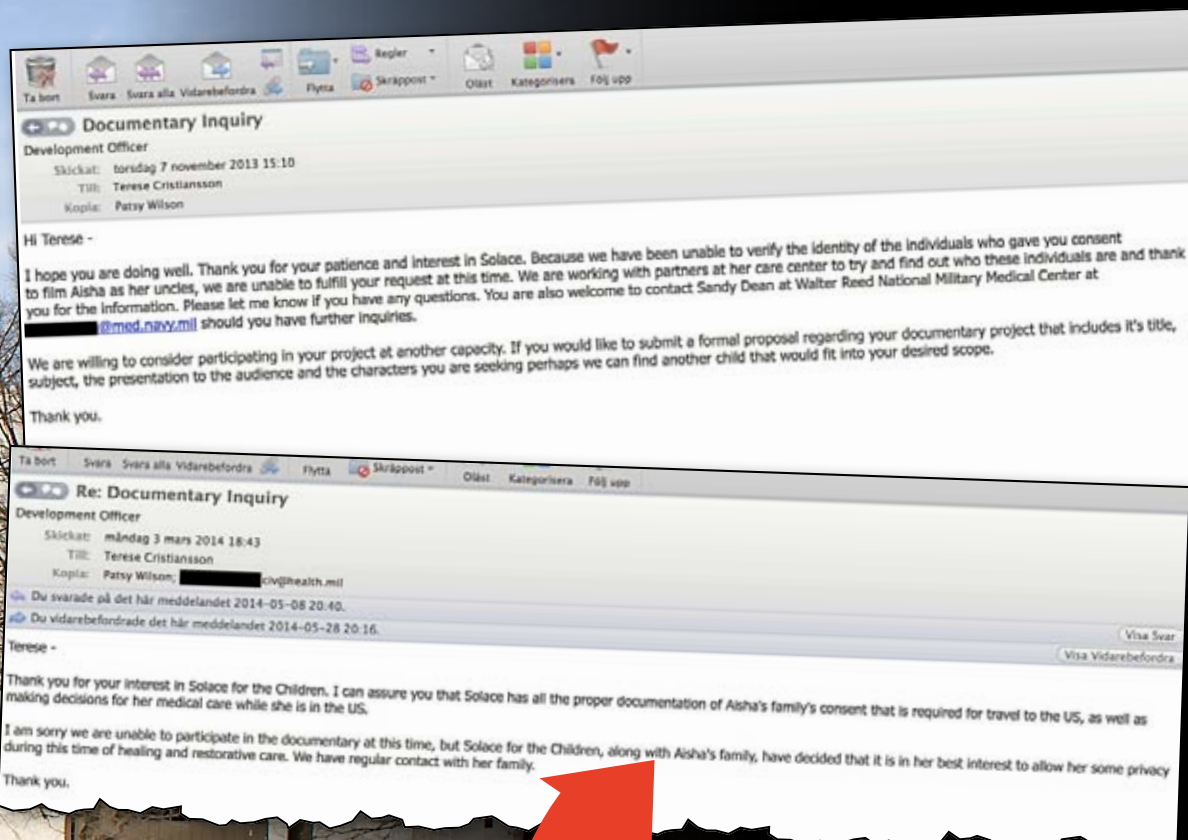
Hon ser det som ett problem att det endast är Isaf som gör utredningarna.

– De kan säga att haft en operation mot en högt uppsatt talibanledare men de kan aldrig säga namn eller visa att de träffat målet. Vi vill ha mer bevis, säger hon.

Hon är också kritisk till att Aishas familj inte fick information om henne under lång tid.

– Det är nonchalant, säger hon.

Vi kräver att vi får veta hur USA väljer måltavla

MEJLEN OM FLICKAN

Expressens Terese Cristiansson har haft kontakt med den amerikanska hjälporganisationen Solace – som har ansvaret för Aisha – sedan november förra året. Först var Solace positiva till att hjälpa till, men efter fyra månader kom beskedet: Solace har krävt att familjens kontakt med Terese Cristiansson bryts.

familjemedlemmar. Inte förrän i februari fick de kontakt med varandra.

Foto: TERESE CRISTIANSSON

behåller kontakten med mig

finns regler i USA som de inte känner till.

Sen skiner Meya Jan upp och berättar att de nu äntligen kunnat prata med Aisha. Hon är nu placerad i en muslimsk stödfamilj som pratar pashtun. När de hade kontakt berättade Aisha att hon blir starkare och starkare.

– Hon grät och undrade var vi är och hur alla i byn mår. Hon pratade med min son och sa att "så fort jag är stark kommer jag hem till byn".

Aisha hade också berättat att hon börjat skolan där hon lärde sig dari och engelska.

– Hon sa att hon lärt sig ABC, säger Meya Jan och skrattar.

De har fått bilder på hur hon har sett ut under de gångna månaderna. Hennes hand, ögon och näsa är borta men såren har läkt och hon bär en näsprotas ibland.

Familjen är tacksam för att Aisha fått hjälp utomlands, men säger att de hade

föredragit något annat land än USA. De känns konstigt att Aisha låg på samma sjukhus som amerikanska soldater.

– Vi var emot att USA tog henne.

De dödade hela vår familj och nu har de henne.

Även Tyskland och Frankrike sa att de kunde hjälpa henne, men USA ville ha henne så att fallet inte blev stort i andra länder. Vi

förstår inte heller varför inte en

av oss fick följa med henne utan att hon skulle åka ensam.

Vad gäller själva incidenten står ord mot ord. Isaf, som gjort en egen utredning av fallet, står fast vid att åtta av dem som befann sig i bilen var talibaner. I ett mejl beklagar de att Aisha skadades och att civila dödades under operationen som gick ut på att döda en högt upp-

satt talibanledare.

Isaf vill inte säga något om den dödade talibanledaren i drönanfall eller ge några andra detaljer, de vill inte ens bekräfta att det är en drönanfall men det har inte heller dementerats.

När det gäller Aisha säger de att hjälporganisationen Solace har ansvaret.

Hasrat Gul berättar att familjen erbjudits kompensation för de civila som dog i attacken. 2 000 dollar per offer.

– De vill ge oss pengar men vi vill inte ha USA:s pengar. Vi har sagt att den enda ursäkt vi kan godta är det som står i Koranen: 100 kameler.

De vill att den som dödade deras familj ska ställas inför rätta, att pengarna är oviktiga. Hasrat Gul och Meya

Jan inser att det kommer vara svårt för Aisha att återvända till livet i bergen efter att ha bott flera år i USA. Men de tror att hon förstår att hon inte kan leva i det land som dödade hennes mamma, pappa och lillebror.

– Hon hör hemma med oss, säger Meya Jan.

EXPRESSEN VÄRLDEN

Terese Cristiansson

terese.cristiansson@expressen.se

